

1. ΕΝΑΣ ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΘΗΣΑΥΡΟΣ

Μέσο: Η ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ

Ημ. Έκδοσης: . . . 10/11/2018 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 10/11/2018

Σελίδα: 79

Innews ΑΕ - Αποδελτίωση Τύπου - <http://www.innews.gr>

«ΒΕΝΕΤΙΚΟΙ ΧΑΡΤΕΣ ΤΗΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ»

Τέλη 17ου - αρχές 18ου αιώνα. Από τη συλλογή του Πολεμικού Αρχείου της Αυστρίας

Επιστημονική επιμ.: Ολγα Κατσιαρδή-Hering
MIET, 2018, σελ. 544, εικ. 75

Ένας χαρτογραφικός θησαυρός

► Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΦΙΛΙΠΠΙΑΝ**

ΣΤΟ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ κείμενο αυτού του επιβλητικού τόμου, γραμμένο από την επιμελήτριά του Ολγα Κατσιαρδή-Hering, διαβάζουμε την περιπετειώδη ιστορία που κρύβεται πίσω από τον εντοπισμό από την ίδια αυτών των θησαυρών της χαρτογραφικής τέχνης και επιστήμης στην Αυστρία το 1986, 300 χρόνια μετά τη δημιουργία τους για λογαριασμό των Βενετών κατακτητών της Πελοποννήσου (1685-1715). Οι Βενετοί κατάφεραν να κρατήσουν τον Μοριά μόλις 30 χρόνια, πριν αυτός ανακαταληφθεί από τους Τούρκους. Όμως μέσα σε αυτό το σύντομο διάστημα, φρόντισαν να οργανώσουν μια συστηματική βάση πληροφοριών για τις τέσσερις διοικητικές περιφέρειες στις οποίες μοιράστηκε η Πελοπόννησος, με αναλυτικούς χάρτες και κτηματογραφικά κατάστιχα, με κύρια πρόθεση την πιο αποδοτική είσοδο φόρων.

Ένα τόσο πρακτικό εργαλείο των Βενετσίανων όμως αποκά τα σήμερα τεράστια σημασία, καθώς η τόσο επίπονη εκείνη συγκέντρωση πληροφοριών αποτελεί σπάνιο τεκμήριο για πολλά οικονομικά, δημογραφικά, περιβαλλοντικά και τοπογραφικά ζητήματα μιας εποχής για την οποία σπανίζουν οι σαφείς και λεπτομερείς πληροφορίες. Οι Βενετσίανοι εκείνοι κρατικοί υπάλληλοι κατάφεραν να δουλέψουν κάτω από αφάνταστα δύσκολες συνθήκες, με όλων των ειδών τους περιορισμούς, και να κωδικοποιήσουν κατόπιν τα στοιχεία που

συνέλεξαν. Σαν από θαύμα, ο καρπός του μόχθου τους, αποθηκευμένος αρχικά στη Βενετία και μετά μεταφερμένος στη Βιέννη, χάρι στην καλή τύχη της Ολγας Κατσιαρδή-Hering, βγαίνει στο φως και, για πρώτη φορά, προσφέρεται για συνολικά για μελέτη και έρευνα μέσα από την ιδιαίτερα προσεγμένη έκδοση του **MIET**, που συνοδεύεται από ψηφιακό δίσκο με τον χαρτογραφικό υλικό των 12 χαρτών με τα 53 φύλλα τους.

Οι δεκατέσσερις συγγραφείς που μετέχουν σ' αυτόν τον τόμο, ο καθένας με τον τρόπο του, πιστοποιούν τις θαυμαστές ιδιότητες του υλικού που περιέχουν οι βενετικοί αυτοί χάρτες και συνδέουν τα νέα ευρήματα με την εξειδικευμένη βιβλιογραφία που υπάρχει, ενώ συνάμα ανοίγουν θέματα και προοπτικές για παραέρα αναζήτηση προς πολλές κατευθύνσεις, αξιοποιώντας παλιότερες και νεότερες μεθόδους έρευνας. Ανάμεσα σε άλλα, η μελέτη των χαρτών δεν είναι άλλωστε μόνο ερμηνεία τοπωνυμίων και συμβολισμών για άμεσα πρακτικούς λόγους αλλά και αισθητική αξιολόγηση της μορφής τους ως καλλιτεχνικών έργων. Οι χάρτες εκείνης της εποχής ήταν ακόμα πραγματικά έργα τέχνης και όχι η ουδέτερη μεταφορά σε σχέδιο των πληροφοριών που είχαν προηγουμένα συλλεγεί. Κάθε χάρτης, με αυτό τον τρόπο, προσφέρεται για πολλαπλές αναγνώσεις, που ξεπερνούν το καθαρά πληροφοριακό τους φορτίο και ανάγονται σε ζητήματα και συμβάσεις της

εποχής, σχετικά με το πώς πρέπει να δένει η μεταφορά και η συνδυαστική των στοιχείων σε αυτό το εκφραστικό μέσο.

Με άλλα λόγια, κάθε χάρτης ήταν μια ξεχωριστή δημιουργία - κάτι που έχουμε ξεχάσει εντελώς στην εποχή της ψηφιακής αναπαραγωγής και της ψηφιακής αναπαραστάσης των πάντων μέσα από ένα απρόσωπο εργαλείο.

Ο επιβλητικός αυτός τόμος θα παρέμεινε στην κατηγορία του κλασικού επιστημονικού συγγράμματος, που είχε τη μεγάλη τύχη να νέσει σε σωστά εκδοτικά κέρια για να προβληθεί δίκαια η αξία του, αν έλειπε μια πολύτιμη ανάμνηση της επιμελήτριας, τυπωμένη στην τελευταία παράγραφο της εισαγωγής της. Εκεί αναπολεί πώς βρέθηκε ερωτευμένη με «τη γεωγραφία και τη χαρτογραφική της αποτύπωση», χάρι στο «πάθος» του πατέρα της για τη γεωγραφία. Θυμάται το γεγονός που τη σταμάτησε, έναν γεωφυσικό χάρτη της Πελοποννήσου στην Α' Γυμνασίου, τον οποίο κατασκεύασε με στόχο, με τη βοήθεια του παθιασμένου με τη γεωγραφία πατέρα της, και μετά η ίδια έβαψε, με αποτέλεσμα να επαινεθεί από έναν ξεχωριστό καθηγητή της στο σχολείο και να κρεμαστεί παραδειγματικά στο γραφείο του γυμνασιάρχη. Να λοιπόν από πού είχαν όλα ξεκινήσει.